

ما به مسجد می‌رویم *

مصطفی با اشتیاق نامه‌ی خالد را در رایانه‌ی خود باز می‌کند. خالد، دانش‌آموزی فلسطینی است. کشور خالد اکنون در اشغال دشمنان اسرائیلی است. مصطفی و خالد از طریق نامه‌نگاری باهم دوست شده‌اند. آنها از این طریق، با آداب و رسوم مردم، تاریخ و ویژگی‌های کشورهای یکدیگر آشنا می‌شوند. مصطفی در اولین نامه‌ی خود، مطالب زیادی درباره‌ی محل زندگی‌اش نوشته است. خالد هم در بخشی از جواب نامه، پس از سلام و احوالپرسی برای دوست ایرانی‌اش نوشته است:

تو درباره‌ی مساجد کشورت چیزهای جالبی نوشته بودی. حتماً می‌دانی که در همه جای دنیا، در روستاهای کوچک و شهرهای بزرگ، بر روی تپه‌ها و کنار دریاها، هر جا که مسلمانان زندگی می‌کنند، مسجدها هم هستند. شکل ظاهری مسجدها باهم فرق دارد. بعضی از آنها بزرگ و باشکوه و بعضی کوچک و ساده‌اند. من به تازگی درباره‌ی مسجدهای مسلمانان کتابی خوانده‌ام. من از آن کتاب آموختم که اولین مسجد را پیامبر اسلام و یارانش، در نزدیکی مدینه ساخته‌اند. این مسجد قبا نام دارد و هنوز پا بر جاست و مسلمانان زیادی در آن عبادت می‌کنند.

اولین مسجدی که پیامبر و یارانش ساختند کجا بود و چه نام داشت؟

* این درس در مسجد تدریس می‌شود. برای توضیحات بیشتر به کتاب راهنمای معلم یا پایگاه اینترنتی گروه درسی قرآن و معارف اسلامی مراجعه شود.

مسجدي که پیامبر و یارانش ساختند و آرامگاه پیامبر در آن قرار دارد؟

در آن کتاب خواندم که پیامبر و یارانش در شهر مدینه به کمک یکدیگر مسجدی ساختند که هم‌الکون به مسجد النبی (مسجد پیامبر) معروف است. آرامگاه حضرت محمد (ص) نیز در همین مسجد قرار دارد.

بزرگ‌ترین و مهم‌ترین مسجد اسلامی کدام است؟

در آن کتاب نوشته بود بزرگ‌ترین و مهم‌ترین مسجد اسلامی، مسجد الحرام - در مکه - است و کعبه، قبله‌ی مسلمانان در میان آن قرار دارد.

نام مساجد مهم دیگر مثل مسجد کوفه و مسجد الاقصی نیز در آن کتاب آمده است. مسجد الاقصی یکی از مساجد مهمی است که در کشور من فلسطین و در شهر من بیت المقدس قرار دارد. من مسجد الاقصی را بارها و بارها دیده‌ام. مسجد الاقصی امروز توسط دشمنان اسلام اشغال شده است. آنها اجازه نمی‌دهند مسلمانان به راحتی در این مسجد نماز بخوانند و عبادت کنند.

در نامه‌ات نوشته بودی که در مدرسه‌تان نمازخانه دارید؛ این خیلی جالب است! اما حیف که مدرسه‌ی ما توسط دشمنان اسلام خراب شده است! من و دوستانم به کمک بزرگ‌ترها مسجد کوچکی درست کرده‌ایم. مسجد کوچک ما، هم محل تحصیل ما و هم محلی برای جمع شدن بزرگ‌ترهاست. بسیاری از مشکلات مردم محله نیز در همین مسجد حل می‌شود. مسجد کوچک ما...

مصطفی در پاسخ به نامه‌ی دوست فلسطینی‌اش می‌نویسد:

دوست عزیزم خالد، سلام.

مساجد مهم مسلمانان را نام ببرید؟

مسجد الحرام در مکه

مسجد النب در مدینه

مسجد قبا در مدینه

مسجد الاقصی در فلسطین

امیدوارم...

برایم بگو

مصطفی در نامه‌اش به خالد چه چیزهایی می‌نویسد؟

ببین و بگو

این تصویرها به چه فعالیت‌هایی در مسجد اشاره می‌کند؟

شما چه فعالیت‌های دیگری در مسجد انجام می‌دهید؟

نمازخواندن، قرآن خواندن، سخنرانی، برگزاری کلاس آموزشی، نظافت

تمرین کنید

شاید در مدرسه نمازخانه نداشته باشیم؛ اما می‌توانیم وقتی هوا مناسب است، در حیاط مدرسه نماز خواندن به جماعت را تمرین کنیم. برای این کار:

مراحل خواندن نماز در مدرسه را بیان کنید.

- ۱- وضو می‌گیریم.
- ۲- جای خوبی برای نماز خواندن انتخاب می‌کنیم.
- ۳- زیرانداز مناسبی پهن می‌کنیم.
- ۴- صف‌های منظمی تشکیل می‌دهیم.
- ۵- از یکی از آموزگاران خود که آشنایی بیشتری با احکام دینی دارد، می‌خواهیم تا امام جماعت ما باشد.
- ۶- یکی از دانش‌آموزان اذان می‌گوید.
- ۷- اکنون می‌توانیم نماز جماعت بخوانیم.

با توجه به تفاوت‌های نماز فُرادی* و نماز جماعت، جاهای خالی را کامل کنید.

نماز فُرادی

-
-
-
- سپس به رکوع می‌روم. بعد می‌ایستم و سپس دو بار به سجده می‌روم.
- بعد می‌ایستم و رکعت دوم را مانند رکعت اوّل می‌خوانم.
-
- بعد از رکوع و دو سجده، تشهد می‌خوانم.
-
- و در پایان

* نماز فُرادی نمازی است که هر فردی به تنهایی می‌خواند.

نماز فرادی چه نمازی است؟

تفاوت نماز فرادی و نماز جماعت چیست؟ در نماز جماعت نیت نماز جماعت می کنیم. در رکعت اول و دوم نماز جماعت حمد و سوره را نمی خوانیم و فقط نماز جماعت گوش می دهیم.

نیت می کنیم نماز ظهر را برای خشنودی خدا به جماعت می خوانیم.

بعد از تکبیر امام جماعت تکبیر می گوئیم.

در رکعت اول امام جماعت سوره ی حمد و توحید را می خواند ولی ما

بعد از امام جماعت

بعد می ایستیم و رکعت دوم را مانند رکعت اول می خوانیم.

بعد دست هایمان را برای قنوت به سوی آسمان بلند می کنیم.

.....

در رکعت سوم و چهارم ذکر را می خوانیم.

.....

معنی آیه ی « خُذُوا زِينَتَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ » چیست؟

زیبا و پاکیزه به مسجد بروید.

سوره ی اعراف، آیه ی ۳۱

این آیه به برخی کارهای پسندیده برای حضور در مسجد سفارش می کند.
فکر می کنید با انجام دادن چه کارهایی می توانیم به این آیه عمل کنیم؟

بررسی کنید

در صف نماز جماعت چه چیزهایی را باید رعایت کرد؟

۱

با دوستان خود در گروه
مشورت کنید.

در این تصویرها، چه
اشتباهایی می بینید؟

صف ها منظم و بدون فاصله باشد

۲

نباید جلوتر از امام جماعت اعمال نماز را انجام دهیم.

کامل کنید

پاسخ سؤال‌ها را از میان کلمه‌هایی که در تصویر زیر می‌بینید، پیدا کنید و بنویسید.

۱- خواندن نماز به صورت **جماعت**... سفارش مهم پیامبر اسلام - صلی الله علیه و آله - است.

۲- بهترین مکان برای نماز خواندن، **مسجد**... است.

۳- نمازگزاران در صف‌های نماز جماعت باید بدون فاصله و **منظم** بایستند.

۴- جمع شدن در مسجد، موجب **وحدت**... مسلمانان می‌شود.

۵- یکی از فایده‌های حضور در مسجد، چاره‌جویی برای **مشکلات**... مسلمانان است.

۶- پاداش نماز جماعت از نماز **فردی**... خیلی بیشتر است.

۷- رسول اکرم - صلی الله علیه و آله - می‌فرماید: «هرکس وضو بگیرد و به سوی نماز جماعت حرکت کند، برای هر **قدمی** که برمی‌دارد، خدا پاداشی به او می‌دهد».

۸- در نماز جماعت باید تمام کارها را بدون **فاصله** بعد از امام جماعت انجام بدهیم.

۹- ما نباید در رکعت اول و دوم نماز جماعت **حمد و سوره** را بخوانیم.

۱۰- در نماز جماعت، خوب است

ذکرهایی* را که همراه امام

جماعت خوانده می‌شود،

آهسته... بخوانیم.

* رسول اکرم در باره ی
نماز جماعت چه می‌فرماید؟

* منظور، ذکرهای رکوع، سجده، تشهد و سلام است.

او دو سجده کرد و از جا بلند شد و در رکعت دوم هم مثل رکعت اول پنج بار به رکوع رفت.

وقتی نماز مادر تمام شد، سینا جلو دوید؛ دست دور گردن مادر انداخت و گفت: «مادر جان، چرا شما و مادربزرگ امروز این طور نماز خواندید؟ چرا به جای دو بار، ده بار به رکوع رفتید!»

چه مواقعی واجب است نماز آیات بخوانیم؟
مادر لبخند زد و گفت: «من و مادربزرگ نماز آیات می خواندیم. وقتی ماه یا خورشید می گیرد یا حادثه ای مانند زلزله رخ می دهد و یا سیل و رعد و برق ترسناک* اتفاق می افتد، واجب است نماز آیات بخوانیم. نماز آیات دو رکعت است و در هر رکعت پنج رکوع دارد».

نماز آیات چیست؟

سینا لبخند زد و گفت: «چه نماز جالبی!»
در این هنگام، توجّه سینا و مادر به خبر تلویزیون جلب شد:
«بینندگان محترم! از چند دقیقه پیش پدیده ی کسوف در آسمان ایران آغاز شده است...».

تلویزیون خورشیدگرفتگی را نشان می داد و سینا به فکر فرو رفته بود.

مادر پرسید: «به چه چیزی فکر می کنی؟»

سینا نگاهش را از تلویزیون برداشت و گفت: ...

* برای حوادثی مانند سیل و رعد و برق، اگر موجب ترس بیشتر مردم شود، باید نماز آیات بخوانیم.

ببین و بگو

برای کدام یک از این موارد، خواندن نماز آیات واجب است؟

تنها یکی از این دانش‌آموزان، تعریف صحیح نماز آیات را بیان می‌کند. آن را مشخص کنید.

نمازی است که در آن پنج نماز دو رکعتی می‌خوانیم.

نمازی است دو رکعتی که در هر رکعت آن، پنج بار رکوع و سجده را انجام می‌دهیم.

نماز آیات چگونه خوانده می‌شود؟

نمازی است دو رکعتی که در هر رکعت آن، یک حمد می‌خوانیم و سوره را به پنج قسمت تقسیم می‌کنیم و بعد از هر قسمت به رکوع می‌رویم.

نمازی است دو رکعتی، که در هر رکعت آن، پنج حمد و یک توحید می‌خوانیم و بعد از هر توحید به رکوع می‌رویم.

این متن را بخوانید و به پرسش پایان آن پاسخ دهید.
روز مرگ ابراهیم پسر پیامبر چه اتفاقی افتاد؟

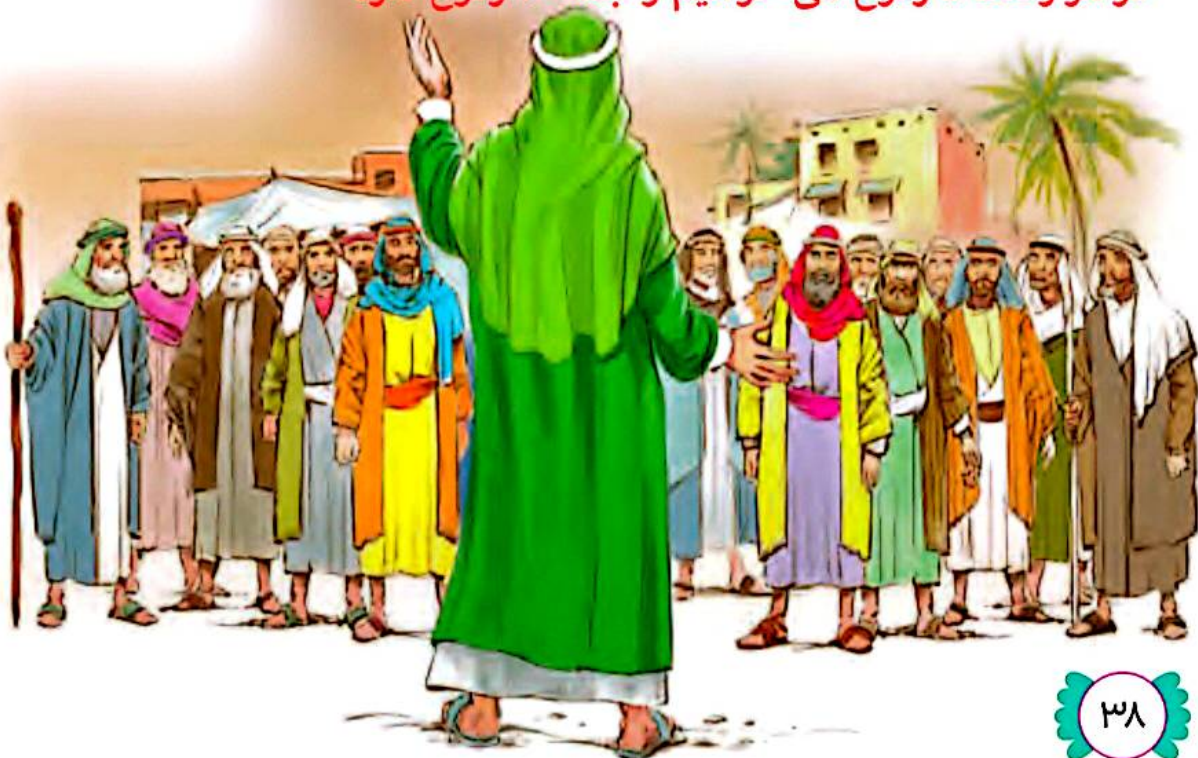
پیامبر اسلام - صلی الله علیه و آله - پسری به نام ابراهیم داشت. ابراهیم در کودکی از دنیا رفت. پیامبر از مرگ فرزندش بسیار غمگین شد اما صبر خود را از دست نداد. اتفاقاً همان روز خورشید گرفت. بعضی از مردم تصور کردند که خورشید در مرگ فرزند پیامبر عزادار شده است!

پیامبر درباره خورشید گرفتگی چه گفت؟

پیامبر اسلام - صلی الله علیه و آله - که همیشه می کوشید مردم را از گمراهی نجات دهد، فرمود: «خورشید گرفتگی به غم یا شادی ما ربطی ندارد بلکه نشانه ای از نشانه های قدرت خدا و نظم جهان است». سپس، به مسلمانان یاد داد که چگونه نماز آیات بخوانند و بزرگی و توانایی خدا را به یاد آورند. پیامبر به آنها آموخت که نماز آیات مانند نماز صبح دو رکعتی است اما با آن تفاوت هایی دارد.

🌞 میان نماز صبح و نماز آیات چه تفاوت هایی هست؟

هر دو نماز دو رکعتی هستند اما در نماز آیات نیت نماز آیات می کنیم و در هر رکعت ۵ رکوع می خوانیم و جمعاً ۱۰ رکوع دارد

تمرین کنید

به کمک معلّم خود، خواندن صحیح نماز آیات را در مدرسه تمرین کنید.*

با خانواده

آیا نماز آیات را به شکل دیگری هم می‌توانیم بخوانیم؟
در هر رکعت بعد از خواندن حمد ۵ بار سوره توحید را بخوانیم و بعد از هر بار به رکوع برویم.

*آموزگاران محترم، تلاش نمایند تا همه‌ی دانش‌آموزان این فعالیت را در مدرسه انجام دهند. همکاران محترم توجّه داشته باشند که نماز آیات در متن کتاب، بر اساس نظر مشهور مراجع تقلید آموزش داده شده است و نظر برخی مراجع تقلید در این باره متفاوت است، جهت کسب اطلاعات بیشتر به کتاب راهنمای معلّم مراجعه فرمائید.

سخنی که سه بار تکرار شد!

از روزی که به آن محله رفتند یک روز خوش هم ندیدند!
در طول روز از سروصدای زیاد همسایه در امان نبودند و شب‌ها تا دیر وقت از
صدای بلند خنده‌های آنها خواب راحت نداشتند.
صبر مرد تمام شده بود؛ تصمیم گرفت شکایت همسایه‌ی خود را نزد پیامبر ببرد.

«ای رسول خدا! از وقتی به این خانه آمده‌ایم، از شرّ این همسایه در امان نیستیم؛
نه روزها آسایش داریم و نه شب‌ها می‌توانیم استراحت کنیم.»
لبخندی که همیشه بر لبان پیامبر بود، محو شد.
آثار اندوه در چهره‌ی ایشان آشکار گردید.
باید جلوی آزار این همسایه را می‌گرفت و او را از زشتی کارش باخبر می‌ساخت.
سه نفر از نزدیک‌ترین یاران خود را صدا کرد و به آنها فرمود: «سخنی را که اکنون به شما
می‌گویم، بعد از نماز جماعت با صدای بلند در مسجد تکرار کنید تا همگان بشنوند.»

کدام یاران پیامبر سخن ایشان را ۳ بار تکرار کردند؟

نماز ظهر پایان یافت. علی - علیه السلام - ابوذر و سلمان که هر کدام در گوشه‌ای از
مسجد نشسته بودند، از جا برخاستند و با صدای بلند، سه‌بار این سخن را تکرار کردند:
«رسول خدا فرمودند تا به شما اعلام کنیم:

هر کس همسایه‌اش ...

هر کس همسایه‌اش از شرّ او در امان نباشد ...

هر کس همسایه‌اش از شرّ او در امان نباشد، مؤمن نیست.»

رسول خدا درباره همسایه چه فرمود؟

با انجام دادن چه کارهایی می‌توانیم به سخن پیامبر - صلی الله علیه وآله - عمل کنیم؟
سر و صدا نکنیم، کمک کنیم، مهربان باشیم، به دیدن آن‌ها برویم.

گفت و گو کنید

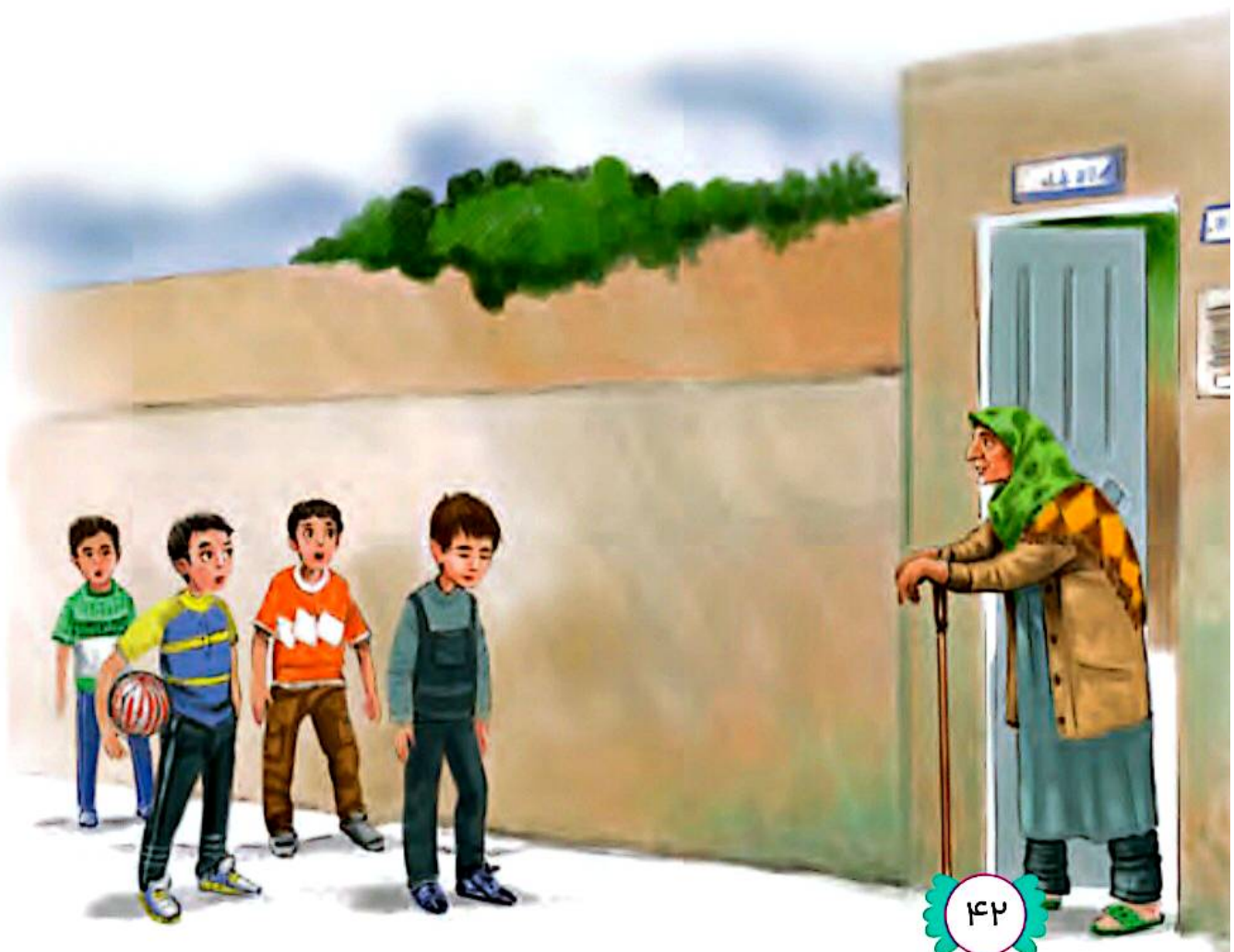
پاس بده ... شوت کن ... گل ... گل ...

در یکی از خانه‌ها باز می‌شود. پیرزن همسایه است؛ همان که مادرم می‌گوید مدت‌هاست مریض است.

رنگش پریده است. کمی نگاهمان می‌کند؛ می‌خواهد چیزی بگوید اما نمی‌گوید. به بچه‌ها نگاه می‌کنم. بازی متوقف شده است. همه به فکر فرو رفته‌اند ...

🍌 به نظر شما، بچه‌ها به چه چیزهایی فکر می‌کنند؟

از این که با سر و صدا مزاحم او شده بودند، ناراحت شدند و معذرت خواهی کردند

ایستگاه فکر

هر کاری می‌کردم که حواسم به درس باشد، نمی‌شد.
داشتم کلافه می‌شدم؛ پیش مادرم رفتم و گفتم: «من دیگر تحمل ندارم!
مگر با این همه سر و صدا می‌شود درس خواند؟ آخر این چه همسایه‌ای است؟»
مادر گفت: «به جای اینکه پشت سرشان چیزی بگویی، برو در خانه‌ی آنها را بزن و
بگو صدای تلویزیون را کم کنند.»
گفتم: «خجالت می‌کشم!»
مادر گفت: «گفتن حرف حق که خجالت ندارد! با احترام و مؤدبانه خواسته‌ات را به
آنها بگو!»

**با احترام به در خانه آن‌ها برویم و بخواهیم که صدای تلویزیون را کم
کنند**

تدبّر کنیم

«چیست؟»

و بِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا ... وَ الْجَارِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَ الْجَارِ الْجُنُبِ

به پدر و مادر ... و همسایگان دور و نزدیک نیکی کنید.

سوره‌ی نساء، آیه‌ی ۳۶

معنی آیه »

- با توجه به معنای آیه، در هریک از موارد زیر بهتر است چه کارهایی انجام دهیم؟
- اگر همسایه‌ی ما بیمار شد، **به عیادت او برویم**
- وقتی همسایه چیزی از ما خواست، **در صورت توان کمک کنیم**
- اگر در همسایگی ما پیرمرد یا پیرزنی زندگی می‌کند، **احترام بگذاریم**

این قصه را بخوانید و جاهای خالی را پر کنید.

پدر در حیاط را باز کرد و ما دوان دوان به سمت راه‌پله‌ها دویدیم.
از پله‌ها بالا می‌رفتیم و از اتفاقات شیرین مهمانی برای هم تعریف می‌کردیم.
به طبقه‌ی دوم که رسیدیم، در یکی از خانه‌ها باز شد و آقای همسایه سرش را از گوشه‌ی در بیرون آورد.

نمی‌دانم چرا آن قدر عصبانی بود! چشم‌هایش هم خواب‌آلود بود.
به او سلام کردم و به سرعت از کنارش گذشتم. پیش مادر رفتم و گفتم: «این آقا چقدر اخم‌وست!»

پدرم گفت: «بهتر نیست به جای اینکه روی دیگران عیب بگذاری، کمی فکر کنی و ببینی چه چیزی این وقت شب او را عصبانی کرده است؟»
به فکر فرو رفتم؛ فهمیدم من و خواهرم مقصر بوده‌ایم!

اگر شبی، دیر وقت به خانه رسیدیم ...

از پله‌ها آرام حرکت کنیم

سر و صدا نکنیم